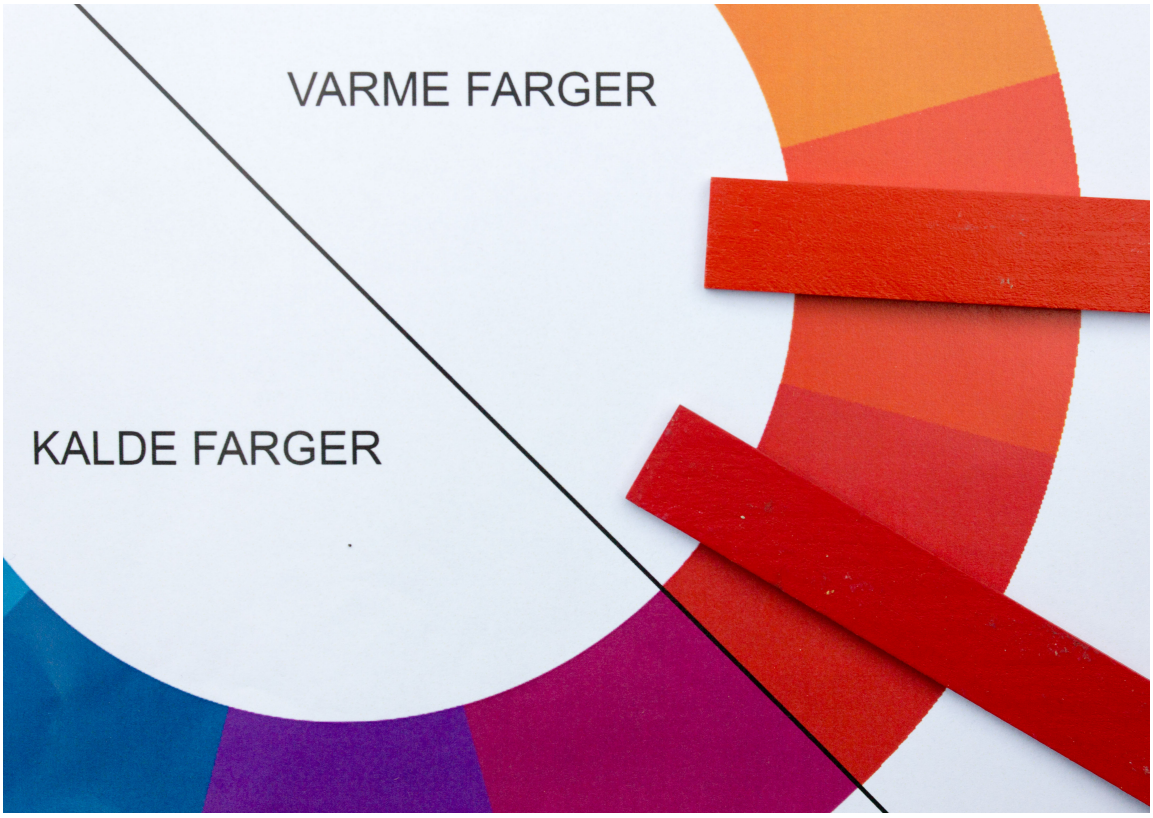
Hva er varme og kalde farger?

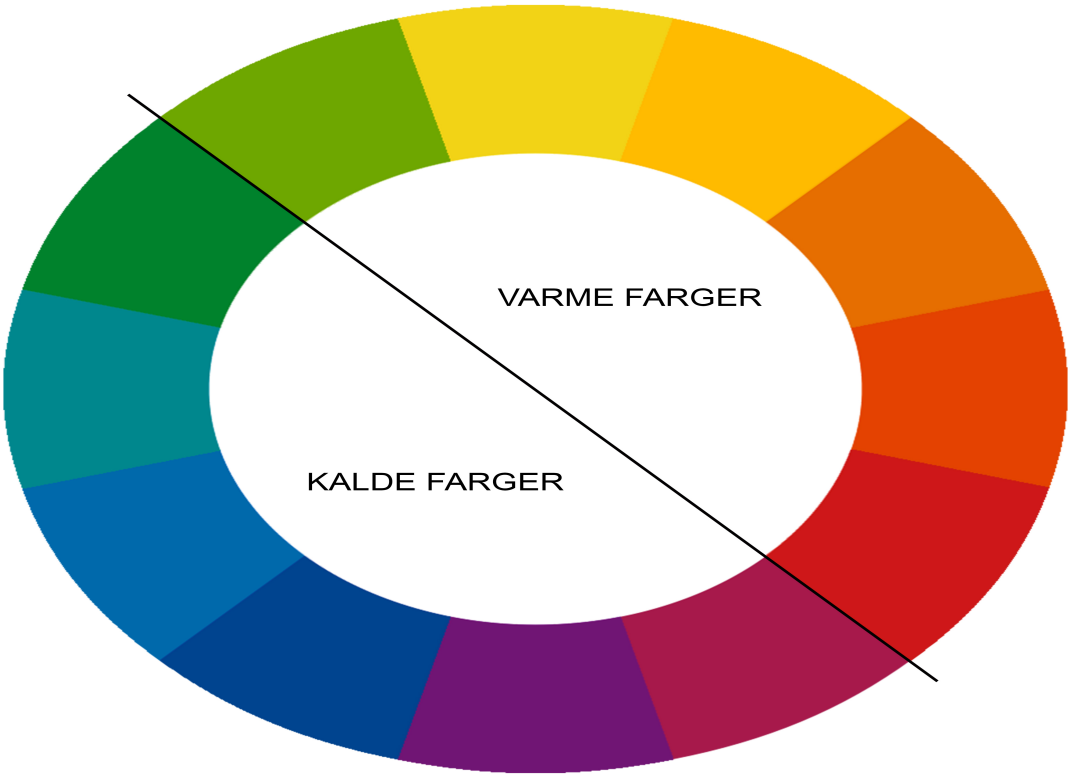
Når du skal sette sammen farger i et interiør, kan du spille på kontrasten mellom varme og kalde farger for å få en levende og god palett. Men hvilke farger er varme og hvilke er kalde? Vi har bedt Kine Angelo, interiørarkitekt og fargeforsker ved NTNU, om å hjelpe oss.

Av Bjørg Owren/ifi.no, ifi.no

Hun tar fram fargehjulet og markerer skillet mellom varme og kalde farger med en tykk strek. Se illustrasjon: På den varme siden ligger de gule og røde fargene; gulgrønt, gult, guloransje, oransje, rødoransje og rødt. På den kalde siden finner vi de blåaktige fargene og grønt; rødfiolett, fiolett, blåfiolett, blå, blågrønn og grønn.

Så langt er det enkelt.

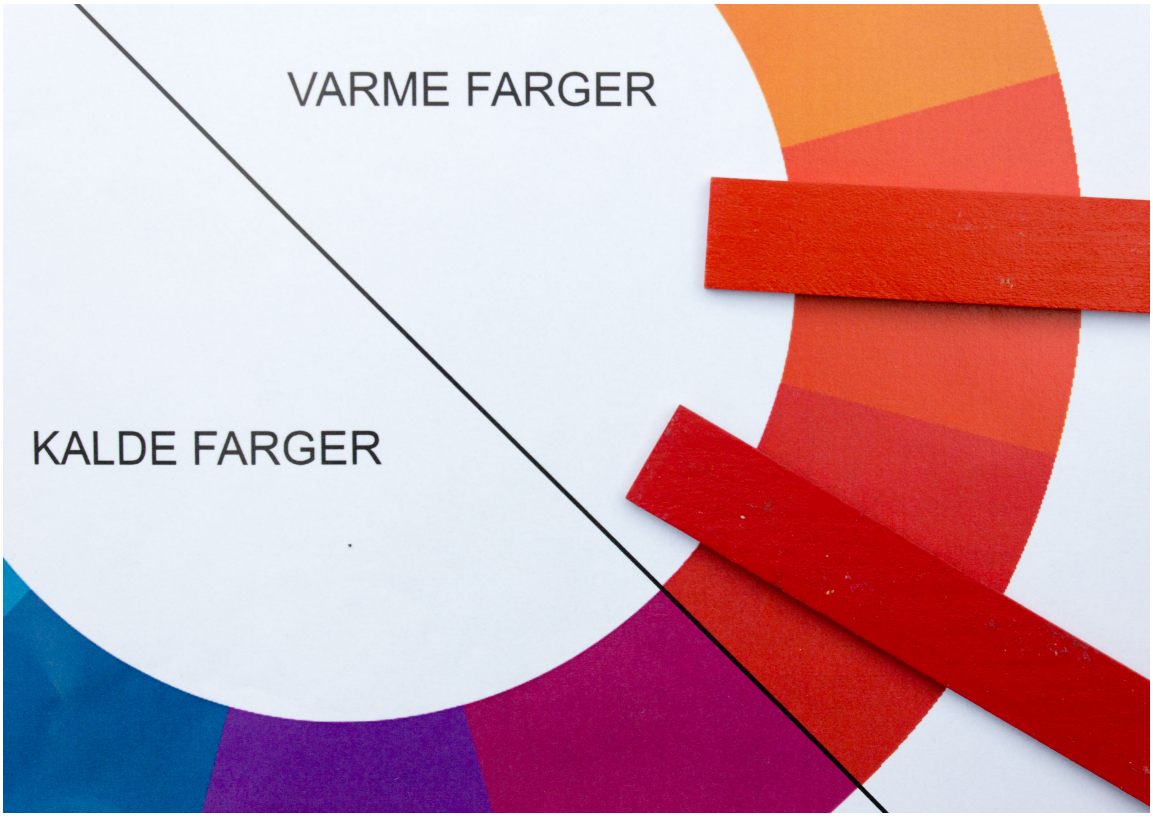

FARGEHJULET: På den kalde siden ligger de blåaktige fargene og grønt. På den varme siden ligger de gule og røde fargene. (Illustrasjon: Kine Angelo)

Varme og kalde rødfarger

Men det snakkes også om kalde og varme rødfarger. Hva er det?

– Varme og kalde rødtoner går på om det røde går mot gult eller blått. De varme ligger mot gult og de kjølige mot blått som vist i fargehjulet, forklarer Angelo.

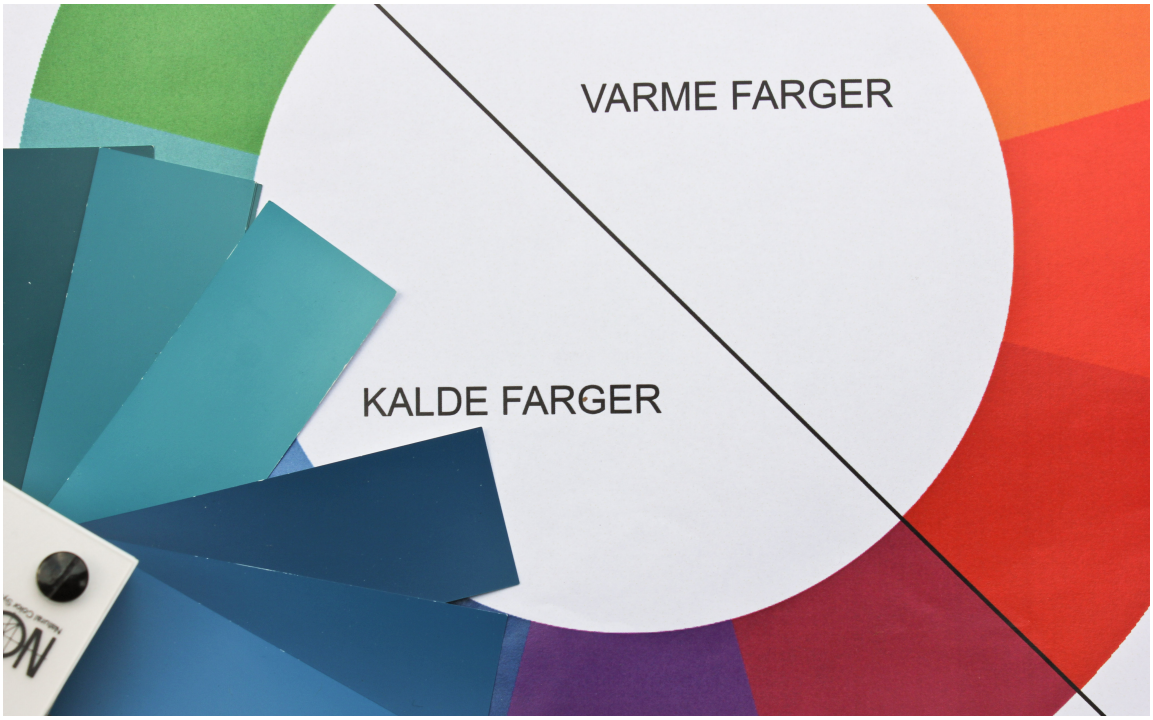
KALD-VARM: Rødt kan også være varm og kald. Jo nærmere blått, jo kaldere er rødfargen. Mot gult blir den varmere. (Foto: Bjørg Owren/ifi.no)

Varme og kalde blåtoner

Hva med blått, der brukes også betegnelser som varme og kalde blåtoner?

– Prinsippet er det samme; blått som går mot rødt oppleves kaldere enn blått som går i retning gult; altså grønnlige blåfarger. Alle blåfarger er hovedsakelig kalde farger, men de grønnlige blåfargene oppleves varmere enn de rødlige, og derav dukker betegnelser som varme og kalde blåfarger opp, sier Kine Angelo.

LES OGSÅ: Lær deg oppskrifter på fargesetting

VARM-KALD: Varm blå eller kald blå? Også på den kalde siden skiller vi mellom varmt og kaldt. Blågrønt er varmere en blå. Jo nærmere gult jo varmere er fargen. (Foto: Bjørg Owren/ifi.no)

En tommelfingerregel

Hun forklarer at dette gjelder egentlig alle farger. For vi finner også begreper som varme og kalde grønntoner og varme og kalde gultoner. Lett å ramle av her, men heldigvis er det en tommelfingerregel:

– Alle farger oppleves kaldere når de drar seg i retning av blått og varmere når de drar seg i retning av gult, sier hun.

De skitne og gråaktige fargene

Men skjer det noe med varmt/kaldt når fargene blir gråaktige? De duse/slørete nyansene som brukes mye nå virker varmere enn mer kulørsterke nyanser av fargene?

– Her blander man nok hva som er varmt og kaldt med hva som oppleves behagelig og ubehagelig, for en kulørtones nyanse endres ikke om en farge oppleves varm eller kald i seg selv. Men jeg tror at mer dempede farger kan oppleves noe lunere og roligere enn de kulørsterke fargene.

LES OGSÅ: Slik finner du interiørfarger som klinger godt sammen

DUSE FARGER: Gråaktige og mørke nyanser av en kulørtone oppleves roligere enn de med mye kulørstyrke, fordi de «bråker» mindre virker de lunere. Derfor er det lett å forveksle varm og lun. (Foto: Bjørg Owren/ifi.no)

Vi tolker det vi ser

Så her handler det ikke om de faktiske fargene, men hvordan vi oppfatter og tolker det vi ser?

– Ja, dette handler om persepsjon, sier hun, og tar det pedagogisk:

Farger med mindre kulørstyrke stimulerer ikke synsapparatet vårt så mye som de med mer kulørstyrke.

Synssansen stimuleres aller mest av sterkt lys og sterke kulører. De krever vår oppmerksomhet, mens mer dempede eller mer nøytrale farger oppleves som «bakgrunn». Mye lys eller sterke farger kan føre til overstimulans.

Farger oppleves mer og mer dempet dess mindre lys de ses i = noe som kan gi inntrykk av lavere lysstyrke = kveld/mer rolig tid på døgnet (eller årstid). NB! For mye nøytrale eller monotone farger gir understimulanse.

Geografi og kultur påvirker også

Angelo peker også på at hva vi opplever koselig, behagelig eller positive farger er avhengig av kulturell og geografisk bakgrunn/oppvekst. Her i Norden opplever vi de varme fargene som de mest behagelige fordi vi forbinder de med ly mot det kalde klima. Mens i varme strøk oppleves ofte de kalde fargene som mest behagelig, fordi de forbindes som svalende ly mot heten.

PEISKOS: Her i Norden opplever vi de varme fargene som behagelig, de gir oss ly i et kaldt klima. (Foto: Anne Manglerud/Green Apple)